

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут модернізації змісту освіти
Stefan cel Mare University of Suceava, Romania
Adam Mickiewicz University, Poland
Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute, Norway
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
ОПОДАТКУВАННЯ, АНАЛІЗ І АУДИТ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

X Міжнародна науково-практична конференція

(м. Чернігів, 25 листопада 2024 р.)

Тези доповідей

Чернігів 2024

УДК 657.1/6(063)

Б94

Друкується за рішенням вченої ради Національного університету «Чернігівська політехніка» (протокол № 12 від 25 листопада 2024 р.).

Б94 **Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку** : Х Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 25 листопада 2024 р.) : тези доповідей. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. – 182 с.

ISBN 978-617-7932-70-2

Збірник містить тези доповідей Х Міжнародної науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку». Висвітлено актуальні питання щодо проблем обліку, оподаткування, аналізу й аудиту в системі управління підприємством, а також розглянуто перспективи та проблеми післявоєнної відбудови економіки України на засадах сталості, економіки природокористування і охорони навколишнього середовища та відносин Україна-ЄС.

Видання орієнтоване на теоретиків і практиків, науковців, викладачів та здобувачів вищої освіти, а також зацікавлених в обміні досвідом наукових досліджень щодо проблем обліку, оподаткування, аналізу й аудиту в системі управління підприємством та проблем економіки.

Матеріали збірника представлено в авторській редакції. Відповідальність за зміст несуть автори.

Організаційний комітет:

Голова:

Новомлинець О. О., д-р техн. наук, доцент, заслужений працівник освіти України, ректор Національного університету «Чернігівська політехніка».

Заступники голови:

Пристапа А.Л., канд. техн. наук, доцент, проректор з наукової роботи Національного університету «Чернігівська політехніка».

Дерій Ж. В., д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування Національного університету «Чернігівська політехніка».

Члени організаційного комітету:

Cristina Gabriela Cosmulese, PhD, Department of Accounting, Audit and Finance, Ștefan cel Mare University of Suceava;

Rafał Dymczyk, Dr. hab., Prof., Head of the Center for Philippine Studies, Head of Laboratory of Humanistic Interdisciplinary Studies, Program Council of Inter-Area Individual Studies in the Humanities (MISH), Adam Mickiewicz University, Poznan;

Nadiia Reznik, Dr. Prof. UNIWERSYTET JUTRA II - zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska;

Jan-Urban Sandal, Dr. Prof., founder and owner of Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute;

Акименко О. Ю., д-р екон. наук, доцент, професор кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Гливенко В. В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Гнедіна К. В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Клименко Т. В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Мініна О.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Перетяцько Ю.М., канд. екон. наук, доцент, заступник директора ННІ БЕА;

Сидоренко О.О., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Шадра-Никипорець Н.Т., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування.

УДК 657.1/6(063)

ISBN 978-617-7932-70-2

© Національний університет

«Чернігівська політехніка», 2024

<i>Рубан Т.В., Акименко О.Ю.</i> Шляхи підвищення добровільної сплати податків в контексті запровадження особливого відношення для платників з високим рівнем добровільної сплати податків.....	101
<i>Клименко Т.В.</i> Теоретичні аспекти управління ризиками в системі бюджетування податків і зборів	103
<i>Сидоренко О.О.</i> Особливості застосування, передбачених Податковим кодексом України, різниць, які виникають при нарахуванні амортизації основних засобів.....	105
<i>Возняк Р-Я. А.</i> Оподаткування суб'єктів малого підприємництва	107
<i>Білоус А.В.</i> Адаптація української податкової системи до європейських стандартів.....	109
<i>Матвєєва Ю. О., Гливенко В. В.</i> Митна політика України в умовах повномасштабної війни.....	111
<i>Матвєєва Ю. О.</i> Зміни в оподаткуванні під час воєнного стану.....	113
<i>Яценко Я. А.</i> Інститут авторизованого економічного оператора в Україні.....	115

СЕКЦІЯ 7

Інформаційні системи і технології в системі обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень в обліку, аналізі, аудиті та оподаткуванні.

<i>Демиденко С. Л., Марченко М. Ю.</i> Прогнозування витрат операційної діяльності підприємств аграрного сектору в умовах воєнного стану.....	118
<i>Горяінов А. С.</i> Впровадження новітніх інформаційних технологій в облікову систему кадрового агентства	120
<i>Клименко М.П.</i> Блокчейн як ефективний інструмент управління дебіторською заборгованістю	121
<i>Кондрашевська Є.В.</i> Інформаційні технології для автоматизації бухгалтерського обліку: переваги та недоліки.....	123
<i>Корбач Д.В.</i> Організація кібербезпечного простору при використанні інформаційних технологій під час аудиторської перевірки	126
<i>Фігура Д.-С.В.</i> Застосування нових технологій в обліку та аналізі власного капіталу.....	128

СЕКЦІЯ 8

Статистика та економіко-математичні методи та моделі в економіці.

<i>Мекишун Л.М.</i> Особливості статистичного аналізу демографічних процесів в Україні під час війни.....	130
<i>Мекишун П.В.</i> Статистико-економічний аналіз стану ринку послуг мобільного зв'язку в Україні	132

СЕКЦІЯ 9

Якість вищої освіти: сучасність та майбутнє.

<i>Кірданов М.Г.</i> Психологічна втома (емоційне вигорання) викладачів та здобувачів: чи можливо мінімізувати?	134
---	-----

СЕКЦІЯ 10

Післявоєнна відбудова економіки України на засадах сталості.

<i>Сакун О.С</i> Характеристика логістичних операцій прикордонних регіонів України: сутність та особливості	136
<i>Гнедіна К.В.</i> Дослідження потреб волонтерів у вдосконаленні логістичних операцій в контексті відбудови логістичної інфраструктури прикордонних регіонів України на засадах сталості	137
<i>Мініна О.В.</i> Проблеми, ризики та перспективи післявоєнної відбудови прикордонного регіону.....	139
<i>Самофалова М.О.</i> Експортний потенціал машинобудування України.....	141
<i>Шадура-Никипорець Н.Т.</i> Дослідження впливу війни на макроекономічну нестабільність	144

Перелік платників буде оприлюднено на офіційному вебсайті ДПС України на 15 робочий день з дня його затвердження. Формування та затвердження Переліку платників здійснюватиметься ДПС України не пізніше останнього робочого дня березня, травня, серпня та листопада. Якщо платник податку подав повідомлення про відмову в оприлюдненні даних, ДПС може не оприлюднювати в переліку інформацію про нього [8].

Одночасно платника податків буде виключено з вказаного переліку, якщо контролюючий орган виявить факт наявності: громадянства держави рф у платника податків або його учасників, кінцевих бенефіціарних власників платника податків осіб, місцем проживання яких є рф, рішень про застосування спеціальних економічних санкцій тощо [8].

Незважаючи на те, що особливості адміністрування податків, зборів, платежів для платників з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства встановлюються на період дії воєнного стану в Україні, та по 31 грудня року, в якому воєнний стан буде припинено або скасовано, вважаємо за доцільне застосування його і в подальшому.

Список використаних джерел: 1. *Башиньський І.А.* Податкова культура населення в Україні: рекомендації щодо вдосконалення. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2019. Vol. VII (35). Issue: 213. URL: https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/hum_vii_213_35.pdf. 2. *Осаволук О.О.* Податковий комплаєнс: теоретичні аспекти та законодавче закріплення. *Juris Europensis Scientia*. 2023. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/3_2023/13.pdf. 3. *Податковий кодекс України* : Кодекс від 02.12.2010 №2755-VI : станом на 1 жовт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>. 4. *Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства: Закон України від 18.06.2024 №3813-IX.* URL: <https://ch.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/839051.html>. 5. *Порядок формування та оприлюднення переліку платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства: завт. наказом М-ва фінансів України 07.10.2024 №495.* URL: <https://mof.gov.ua/storage>. 6. *Про реалізацію вимог законодавства щодо особливостей податкового адміністрування для платників з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства.* URL: <https://ch.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/839051.html>. 7. *Про організацію діяльності комплаєнс-менеджера з платником податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства, затв. Наказом ДПС від 31.10.2024 №788.* URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/79181.html>. 8. *“Клуб білого бізнесу”.* В Україні затвердили порядок формування переліку добросовісних платників податків. URL: <https://web-money.com.ua/novosti-bankov/klyb-b%D1%96logo-b%D1%96znesy-v-ukra%D1%97n%D1%96-zatverdili-poriadok-formyvannia-perel%D1%96ky-dobrochesnih-platnik%D1%96v-podatk%D1%96v.html>

УДК657:336.2

Клименко Т.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СИСТЕМІ БЮДЖЕТУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

Ключові слова: *ризик, управління, бюджетування, податкове бюджетування, оптимізація, мінімізація ризиків*

Постійні зміни в бізнес-середовищі, які характеризуються економічною нестабільністю та функціонуванням в умовах невизначеності вимагають налагодження на підприємстві якісної системи управління ризиками. Ця система є ключовим елементом ефективного реагування на вплив внутрішніх і зовнішніх загроз, адже дозволяє своєчасно їх виявляти та за допомогою відповідного інструментарію впливати на мінімізацію негативних наслідків.

Податкове бюджетування займає важливе місце в системі фінансового планування. Податкова політика держави та зміни, що постійно відбуваються в податковому законодавстві, особливо в останні роки, які посилюють податкове навантаження на бізнес, заслуговують на увагу з точки зору управління ризиками, що мають суттєвий вплив на

фінансовий стан підприємства. Ризики, які виникають в результаті неточностей при податковому плануванні або через некоректне врахування норм чинного податкового законодавства, можуть призвести до непередбачуваних витрат у вигляді штрафних санкцій. Бюджетування податків і зборів дозволяє оптимізувати податкові витрати, за рахунок чого можна знизити податкове навантаження, уникнути фінансових витрат і підвищити ефективність управлінських рішень.

Варто відмітити й той факт, що ефективне управління ризиками в системі податкового бюджетування сприяє не тільки точності розрахунків і оптимізації податкових платежів, але й забезпечує прозорість фінансової звітності підприємства, як важливої умови для підтримки позитивного іміджу та довіри з боку партнерів, залучення інвестицій, відповідності вимогам податкових органів.

При визначенні методів і напрямків зниження податкових зобов'язань підприємства необхідно враховувати те, що для збереження його іміджу та репутації, а також для забезпечення законності діяльності та уникнення претензій з боку податкових органів, оптимізація повинна відбуватися в межах чинного законодавства, що передбачає в рамках реалізації податкової політики підприємства застосування сучасних підходів до зменшення податкових ризиків [2, с.230].

Податкові ризики підприємства відносяться до фінансових ризиків, які трактуються як «ймовірність або можливість настання непередбачуваних фінансових витрат (зниження прибутків, доходів, втрата капіталу тощо) у ситуації невизначеності умов здійснення підприємницької діяльності» [1, с. 12].

Відповідно до цього, податкові ризики представляють собою ймовірність виникнення непередбачених податкових зобов'язань, штрафів або санкцій через помилки і неточності в процесі податкового бюджетування.

До виникнення податкових ризиків можуть призводити такі ситуаціями: неправильний розрахунок податкових зобов'язань, що може спричинити переплати або недоплати за окремими податками та зборами; несвоєчасна подача податкової звітності або прострочення сплати податкових платежів, що веде до додаткових витрат у вигляді штрафів і пені; невнесення коригувань у податкові бюджети з урахуванням змін у чинному податковому законодавстві; неправомірне використання податкових пільг і ставок, що обов'язково призводить до претензій з боку податкових органів тощо.

З метою мінімізації податкових ризиків важливо дотримуватися низки принципів:

- адаптивність податкового бюджетування – задля уникнення порушень чинного законодавства та врахування актуальних вимог до основних елементів податків і зборів (ставок, пільг, термінів сплати тощо) необхідно постійно відстежувати зміни в нормативно-правових актах, які регулюють питання оподаткування бізнесу;

- оптимізація податкового бюджетування – при податковому плануванні необхідно враховувати всі податкові зобов'язання, можливі податкові пільги або альтернативні системи оподаткування, що дозволяють мінімізувати податкові витрати;

- регулярний податковий аудит – регулярні перевірки точності розрахунку податкових зобов'язань дозволяють вчасно виявляти порушення в обліку та податковій і фінансовій звітності;

- податкове консультування – залучення досвідчених фахівців у сфері обліку та оподаткування, які надають професійні консультації, зокрема щодо складних питань податкового планування, уточнення положень облікової політики, оптимізації податкових зобов'язань та уникненні/мінімізації податкових ризиків;

- автоматизація обліку та звітності – використання спеціалізованих програмних продуктів, які забезпечують автоматизацію облікового процесу та складання податкової й фінансової звітності, що дозволяє зменшити ймовірність помилок, спричинених людським фактором, підвищити точність розрахунків і своєчасність подання звітності;

- оцінка податкових ризиків – аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства для визначення ймовірності виникнення податкових ризиків, виявлення слабких місць у податковому обліку та звітності, що є підставою для розробки заходів із мінімізації цих

ризиків і забезпечення відповідності чинному податковому законодавству. Окрім цього, оцінюватися має ефективність податкової стратегії підприємства, її відповідність чинним вимогам і запланованим змінам у податковому законодавстві;

- політика управління податковими ризиками – створення чіткої внутрішньої політики управління податковими ризиками, що оформлена у вигляді внутрішнього документу на підприємстві (наприклад, інструкції, положення тощо), який регламентує порядок виявлення, оцінки та мінімізації податкових ризиків, зокрема визначає заходи, які мають бути вжиті в разі виявлення потенційних податкових загроз і містить інструкції для працівників щодо ведення податкового обліку, складання податкової звітності, взаємодії з податковими органами тощо.

Доречними до використання є процедури податкового «Due Diligence», який є процесом всебічного аналізу податкових аспектів діяльності підприємства з метою виявлення податкових ризиків і зобов'язань, а також оцінки їх впливу на фінансову стійкість та ефективність діяльності.

Алгоритм проведення процедури податкового «Due Diligence» передбачає послідовні етапи:

- діагностика організації податкового обліку на підприємстві;
- аналіз облікової податкової політики;
- аналіз первинної та договірної документації підприємства на відповідність її вимогам податкового законодавства;
- аналіз діяльності підприємства в частині податкових розрахунків із резидентами і нерезидентами;
- аналіз правильності податкових розрахунків та нарахування податків і зборів, їх відповідність нормам чинного податкового законодавства;
- перевірка правильності складання та подання податкової звітності;
- оцінка ризиків потенційного донарахування податкових зобов'язань [2, с. 231].

Управління податковим ризиками в системі податкового бюджетування є важливим для забезпечення фінансової безпеки та сталого розвитку підприємства, а також є стратегічним інструментом для підвищення ефективності та фінансової стабільності. Дотримання основних принципів мінімізації податкових ризиків допомагає знизити ймовірність їх виникнення, зберегти фінансову стійкість, уникнути додаткових фінансових витрат, пов'язаних із штрафами, пенями або претензіями з боку податкових органів. Здатність вчасно виявляти та мінімізувати податкові ризики дозволяє підприємству ефективно планувати й управляти податковими зобов'язаннями, забезпечуючи відповідність вимогам чинного податкового законодавства.

Список використаних джерел: 1. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с. 2. Лега О.В., Яловега Л.В. Податкові ризики як елемент податкової політики підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип.67. С. 229-233.

УДК 657

Сидоренко О.О., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ПОДАТКОВИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ, РІЗНИЦЬ, ЯКІ ВИНΙΚАЮТЬ ПРИ НАРАХУВАННІ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Ключові слова: Податковий кодекс України, різниці, податок на прибуток підприємств, об'єкт та база оподаткування з податку на прибуток підприємств, фінансовий результат до оподаткування, амортизація, особливості, нульовий фінансовий результат до оподаткування, бухгалтерський облік.

Відповідно до п. 134.1.1 Податкового кодексу України (далі – ПКУ). Об'єктом оподаткування з податку на прибуток підприємств є: «прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у